

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

©2023 ТУР О. В.

УДК 330.341.42
JEL: L16

Тур О. В. Теоретичні засади реструктуризації національної економіки

Метою статті є виокремлення теоретичних підходів до визначення реструктуризації національної економіки. У результаті дослідження було запропоновано такі підходи до визначення реструктуризації національної економіки: «структуруютоворювальний», «сталий розвиток» та «інноваційно-промисловий». Сутність першого підходу полягає в позиціонуванні реструктуризації як процесу, спрямованого на реорганізацію певних структур шляхом вилучення окремих елементів, а також трансформації зв'язків між складовими, що визнаються прийнятними для подальшого успішного функціонування структури загалом, а також на досягнення структури національної економіки, що здатна забезпечити обсяг виробництва відповідно до внутрішніх потреб і вимог міжнародних ринків. Підхід «сталий розвиток» містить розуміння реструктуризації як результату регульованого державою (з чітким закріпленням цільових орієнтирів та механізмів реалізації у відповідних державних документах) повернення структури в умовно стійкий стан, що забезпечує якісно нову пропорцію елементів суспільного виробництва, за якої забезпечується стабільний розвиток економіки, її резистентність до зовнішніх та внутрішніх викликів. Інноваційно-промисловий підхід передбачає спрямування структурних зрушень у позитивні структурні зміни з акцентом на запобігання негативним наслідкам структурних криз як чинника, що унеможливує ефективне існування поточної структури, активізацію економічної активності суб'єктів господарювання та системи зв'язків між видами економічної діяльності, а також формування сучасної обробної промисловості, що створить підґрунтя для структурної трансформації економічної системи. Перспективи подальших досліджень у даному напрямі полягають у визначенні заходів реструктуризації національної економіки в період повоєнного відновлення України.

Ключові слова: реструктуризація національної економіки, структурні зміни, обробна промисловість, індустріальний розвиток.

Табл.: 3. **Бібл.:** 11.

Тур Олена Василівна – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник відділу макроекономічної політики та регіонального розвитку, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України (пров. Інженерний, 1а, 2 пов., Харків, 61166, Україна)

E-mail: ellenn@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6229-8605>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/Q-5577-2018>

UDC 330.341.42
JEL: L16

Tur O. V. The Theoretical Foundations of Restructuring of the National Economy

The aim of the article is to allocate theoretical approaches to the definition of restructuring of the national economy. As a result of the study, the following approaches to the definition of restructuring of the national economy have been proposed: «structure-forming», «sustainable development», and «innovation-industrial». The essence of the first approach lies in the positioning of restructuring as a process directed toward reorganizing certain structures by removing individual elements, also transforming the links between the components that are recognized as acceptable for the further successful functioning of the structure as a whole, as well as at achieving the structure of the national economy, which is able to provide the volume of production in accordance with the internal needs and requirements on the part of international markets. The approach of «sustainable development» includes an understanding of restructuring as the result of the return of the structure to a conditionally stable status regulated on the part of the State (with a clear consolidation of targets and implementation mechanisms in the relevant public documents), which provides a qualitatively new proportion of elements of social production, in order to ensure stable development of the economy, its resistance to whether external or internal challenges. The innovation-industrial approach provides for the directedness of structural changes into positive structural changes with an emphasis on preventing the negative consequences of structural crises as a factor that turns down the effective existence of the current structure, on the activation of economic activity of economic entities and the system of links between types of economic activity, also on the formation of a modern processing industry, which will create the grounds for the structural transformation of the economic system. Prospects for further research in this direction are to determine measures for restructuring the national economy in the period of post-war recovery of Ukraine.

Keywords: restructuring of the national economy, structural changes, processing industry, industrial development.

Tabl.: 3. **Bibl.:** 11.

Tur Olena V. – PhD (Economics), Senior Research Fellow of the Department of Macroeconomic Policy and Regional Development, Research Centre for Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine (2 floor 1a Inzhenernyi Ln., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: ellenn@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6229-8605>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/Q-5577-2018>

Структура національної економіки є провідним фактором формування конкурентоспроможності країни, її сталого розвитку та високого рівня життя населення, оскільки частка певних видів економічної діяльності в загальному обсязі ва-

лового внутрішнього продукту визначає можливість створення продукції з високою доданою вартістю, а отже, створює міцну основу для посилення позиції на внутрішньому та зовнішніх ринках. Зокрема, стрімке зниження питомої ваги обробних галузей

промисловості України, що відбувається протягом останнього десятиріччя, визначило негативні тенденції в розвитку інших галузей та спричинило погіршення матеріального стану громадян. Одним із дієвих шляхів подолання зазначених тенденцій на сучасному етапі є реструктуризація національної економіки як необхідний чинник виникнення позитивних структурних трансформацій з метою реалізації стратегічних пріоритетів розвитку країни, попередження диспропорцій, узгодження цілей суб'єктів господарювання та держави.

Дослідженню різних аспектів реструктуризації національної економіки присвячено праці таких вітчизняних учених, як О. Карінцева [1], яка досліджує питання взаємозв'язку складових сталого розвитку зі структурою економіки; Т. Білоброва, Н. Базавлук [2], які розглядають галузеву структуру економіки як передумову формування національної конкурентоспроможності; Г. Крамарев, дослідження якого спрямовані на визначення низки аспектів забезпечення сталого розвитку промисловості України на основі трансформації її структури [3]; О. Ковальова, у працях якої розглядається структурна політика як механізм здійснення трансформацій економіки [4]; В. Геєць, Л. Шинкарук, Т. Артёмова та ін., які висвітлюють різні аспекти структурних змін у контексті економічного розвитку України [7]; А. Павлюк, Д. Покришка, Я. Белінська та ін., у наукових працях яких досліджуються структурні перетворення в Україні як передумова модернізації економіки [8].

Поряд із цим недостатньо вирішеними залишилися питання визначення поняття реструктуризації національної економіки залежно від цілей, на досягнення яких спрямовано процес реструктуризації.

Метою статті є виокремлення теоретичних підходів до визначення реструктуризації національної економіки.

Якщо акцентувати увагу на сутності поняття реструктуризації, то деякими науковими дослідженнями пропонується розуміти її як процес, спрямований на реорганізацію певних структур шляхом вилучення окремих елементів, а також трансформації зв'язків між складовими, що визнаються прийнятними для подальшого успішного функціонування структури в цілому [6; 7].

Щодо реструктуризації саме національної економіки, то переважно більшістю вчених вона трактується як сукупність заходів державної політики, спрямованих на зміну існуючих на певний час співвідношень між показниками соціально-економічного, демографічного, технологічного, регіонального розвитку з метою досягнення сталого функціонування економіки в цілому на основі впровадження принципово нових видів економічної діяльності [1; 3].

Існує також таке визначення реструктуризації національної економіки, в основу якого покладено

обсяг трансформацій складових економічної системи протягом певного періоду, що мають на меті поліпшення засобів її функціонування [8].

Поряд із цим у деяких наукових публікаціях реструктуризація розглядається як низка кроків, що здійснюється на всіх рівнях національної економіки з метою створення конкурентоспроможних промислових комплексів [1; 4].

У зв'язку з цим доцільно зупинитися на такому питанні, як прогресивність структури національної економіки, яка базується на визначенні питомої ваги певних видів економічної діяльності або секторів економіки в загальному обсязі валової доданої вартості. Певні дослідники прогресивність структури оцінюють за відповідністю частки переробних галузей промисловості, фінансової сфери та сфери послуг певним значенням (20%, 25% та 22% відповідно) [3]. Також поширеною є думка щодо оцінювання прогресивності структури економіки за питомою вагою валової доданої вартості виробництв різного рівня технологічності. Зокрема, прогресивною вважається така структура національної економіки: високотехнологічний сектор – 20%, середньовисокотехнологічний сектор – 30%, середньонизкотехнологічний сектор – 20%, низькотехнологічний сектор – 30% [3]. Поряд із цим прогресивність структури доцільно визначати за показником частки валової доданої вартості окремих промислових видів економічної діяльності в загальному обсязі валової доданої вартості промисловості (зокрема, машинобудування – 23%, металургійної промисловості – 11%, хімічної промисловості – 10%, легкої промисловості – 5%) [3].

Отже, враховуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що під реструктуризацією національної економіки можна розуміти процес наближення фактичних значень величини валової доданої вартості окремих видів економічної діяльності або виробництв різного технологічного рівня до певних прогресивних значень.

Також в окремих наукових дослідженнях з метою обґрунтування доцільності здійснення реструктуризації розраховується питома вага інтегрального показника, що включає ВВП, власний капітал і капітальні інвестиції за кожним видом економічної діяльності, у величині відповідного інтегрального показника за економікою в цілому [1].

Як свідчать науковий доробок щодо особливостей формування структури національної економіки, головною рушійною силою цього процесу є інноваційний розвиток, який має циклічний характер, внаслідок чого виокремлюються такі етапи, як структурні зрушення, структурні зміни, структурна трансформація, структурна криза та структурна перебудова [1; 8].

Найбільш поширеною є думка, що структурні зрушення як поступове накопичення внутрішньогалузевих і міжгалузевих трансформацій протягом три-

валого періоду часу призводять до виникнення вагомих структурних змін національної економіки [7]. Внаслідок цього виникає потреба у здійсненні заходів з реструктуризації економіки, що в даному випадку полягає в запровадженні структурної політики шляхом застосування превентивних заходів державного регулювання з метою досягнення рівномірного розвитку видів економічної діяльності та пом'якшення наслідків спотворення зв'язків між різними складовими національної економіки (зокрема, секторами різного технологічного рівня), а також у підтримці стратегічно важливих для конкурентоспроможності національної економіки видів діяльності.

Необхідно підкреслити той факт, що наочним зразком вагомості ролі реструктуризації в досягненні високих показників соціально-економічного розвитку є досвід країни, які приділяють значну увагу формуванню інноваційно спрямованої галузевої структури економіки з великою питомою вагою сфери послуг у валовій доданій вартості [2]. При цьому важливою вважається така тенденція, як збільшення частки освіти, охорони здоров'я, наукомістких галузей у структурі валової доданої вартості зі зменшенням питомої ваги ресурсомістких галузей.

Значною актуальністю на сучасному етапі відзначається підхід до розуміння реструктуризації національної економіки, який передбачає обов'язкове врахування положень концепції сталого розвитку [1]. Цим підходом обґрунтовується наявність загроз для структури національної економіки в результаті порушення балансу між трьома складовими сталого розвитку – економічною, соціальною та екологічною. Також зазначається, що розрахунок екологічного ризику створює підстави для формування рейтингу пріоритетності реструктуризації певної сфери, ідентифікації негативних впливів щодо екологічної небезпеки, позиціонування територій за значенням екологічного ризику. У зв'язку з цим обґрунтованою стає думка щодо обов'язкового врахування екологічних змін при здійсненні реструктуризації національної економіки. Тобто формування структури національної економіки, незалежно від розуміння критеріїв оптимальності чи прогресивності, має враховувати необхідність зниження екологічних ризиків.

З цієї точки зору обґрунтованим є підхід до визначення реструктуризації національної економіки як процесу формування структури під впливом економічних та екологічних трансформацій (табл. 1).

Враховуючи цей підхід, можна зазначити, що концептуальні засади реструктуризації національної економіки містять такі основні положення [1]:

- ✦ методологічний базис формування оптимальної структури національної економіки має враховувати положення фундаментальних теорій дослідження економічних трансформацій;
- ✦ стратегічні пріоритети розвитку видів економічної діяльності та рівень їх екологічного ризику визначають такі характеристики реструктуризації, як цілі, можливості, період здійснення, обсяг ресурсів, інструменти державного регулювання;
- ✦ екодеструктивність є вагомою ознакою класифікації видів структур національної економіки;
- ✦ принципи формування структури мають враховувати еволюційну циклічність розвитку економіки;
- ✦ основними факторами впливу на перебіг реструктуризації є потенціал видів економічної діяльності та тенденції їх розвитку, величина екологічного ризику, стратегічні пріоритети розвитку країни;
- ✦ до каталізаторів реструктуризації належать економічні та екологічні трансформації. Економічні трансформації передбачають цифровізацію, роботизацію, зростання кіберзлочинності, інтернаціоналізацію та глобалізацію світогосподарських відносин. Екологічними складовими прискорення реструктуризації є застосування альтернативних джерел енергії, безвідходних та енергозберігаючих технологій, підвищення екологічних стандартів якості товарів та послуг;
- ✦ процес реструктуризації національної економіки як просування від існуючої структури до бажаної (цільової, прогресивної тощо) містить такі етапи, як формування стратегій

Таблиця 1

Вплив економічних та екологічних трансформацій на структуру національної економіки

Вид трансформації	Результат впливу трансформації на структуру національної економіки
Економічні трансформації	Підвищення питомої ваги наукомістких та високотехнологічних видів економічної діяльності як основа підвищення конкурентоспроможності продукції
Екологічні трансформації	Розвиток альтернативної енергетики шляхом упровадження енергозберігуючих технологій як основа підвищення енергетичної безпеки

Джерело: складено за [1].

реструктуризації національної економіки з урахуванням еколого-економічних трансформацій, спрямування складових державної економічної політики на реалізацію обраних стратегій реструктуризації, визначення ефективності результатів здійснення стратегій реструктуризації національної економіки.

Таким чином, реструктуризація національної економіки є багатоаспектним процесом, цілі, форми, інструменти та результати якого мають знаходити відбиття в державній політиці та бути закріплені у вигляді певних реформ. У загальному вигляді основними векторами реструктуризації є попередження структурних деформацій, підтримка розвитку ефективних видів виробництва, ліквідація або реорганізація неефективних складових.

Підсумовуючи існуючі в наукових публікаціях підходи до визначення реструктуризації національної економіки, можна зробити їх розбивку за певними групами залежно від акценту, який робиться авторами при формулюванні сутності визначення, а саме: структуроутворювальний, сталий розвиток та інноваційно-промисловий (табл. 2).

Слід підкреслити, що актуалізація питання реструктуризації національної економіки тісно пов'язана з концепцією Новітнього індустріального розвитку України, запропонованою в дослідженні «Економічне відродження через індустріальний розвиток України» [11]. Згідно із зазначеною концепцією, нове бачення індустріального розвитку полягає у формуванні сучасної обробної промисловості, що створить підґрунтя для структурної трансформації економічної системи країни. Метою оновлення підходу до здійснення індустріального розвитку є забезпечення умов для підвищення обсягу доданої вартості товарів та послуг, створеної усередині країни, що виступає магістральним напрямом забезпечення конкурентоспроможності в умовах глобалізації [11].

Вагомими аргументами на користь необхідності збільшення частки саме обробної промисловості у структурі промислових видів економічної діяльності є такі [11]:

- ✦ обробний сектор характеризується консолідуючою функцією, яка полягає в залученні багатьох видів економічної діяльності для переробки продукції первинного сектора економіки;
- ✦ стає зростання країни неможливе без відповідних структурних змін економіки, у зв'язку з чим посилюється значення обробної промисловості, що має значний вплив на інші сектори економіки, отже, збільшення її питомої ваги у структурі національної економіки приведе до структурної трансформації економічної системи загалом;

- ✦ обробна промисловість має значну кількість конкурентних переваг, що дозволяє залучати зовнішні інвестиції та передові технології з метою її подальшого розвитку.

Слід зазначити, що останнім часом питома вага промислових видів діяльності в структурі ВВП країн світу мала тенденцію до зниження зі зростанням частки сфери послуг. Для України також була характерною зазначена тенденція, проте зниження частки обробної промисловості (з 13,2% до 11,6%), супроводжувалося зростанням частки сільського господарства (із 7,4% до 10,1%) у 2010–2018 рр. [10]. Також необхідно зробити акцент на тому, що збільшення частки сфери послуг у ВВП розвинених країн відбулося саме на тлі промислового виробництва, яке, своєю чергою, потребує впровадження сучасних технологій, зокрема цифрових, що стало базисом виокремлення нового етапу індустріального розвитку.

Необхідно додати, що розуміння реструктуризації національної економіки як процесу підвищення питомої ваги валової доданої вартості обробної промисловості в її загальному обсязі потребує чітко визначеного переліку завдань та цілей їх досягнення. Розробниками концепції Новітнього індустріального розвитку України запропоновано такі основні напрями, завдання та очікувані результати щодо реструктуризації (табл. 3).

ВИСНОВКИ

Таким чином, реструктуризація національної економіки є складним і багатоаспектним процесом, який потребує всебічного аналізу та виокремлення ключових положень, що мають бути покладені в основу розробки відповідної концепції з метою подолання негативних тенденцій функціонування економічної системи у кризових періодах різного походження. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Карінцева О. І. Реструктуризація національної економіки України в умовах сталого розвитку : монографія. Суми : Університетська книга, 2018. 349 с.
2. Білоброва Т. О., Базавлук Н. Г. Галузева структура економіки як передумова формування національної конкурентоспроможності: міжкраїнові порівняння. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2012. № 3. С. 28–31. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/3207/1/Стаття%20Базавлук%20Білоброва.pdf>
3. Крамарев Г. В. Теоретичні аспекти забезпечення сталого розвитку промисловості України : монографія. Харків : ФОРМ Лібуркіна Л. М., 2020. 560 с.
4. Ковальова О. В. Структурна політика як механізм здійснення трансформацій економіки. *Modern Economics*. 2017. № 6. С. 85–93 URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/6-2017/UKR/kovalyova.pdf>

Підходи до визначення реструктуризації національної економіки

Назва підходу	Сутність визначення
Структуруювальний	Процес досягнення певного співвідношення між окремими елементами економічної системи задля досягнення максимально позитивного ефекту щодо існування суспільства та країни загалом
	Процес, спрямований на реорганізацію певних структур шляхом вилучення окремих елементів, а також трансформації зв'язків між складовими, що визнаються прийнятними для подальшого успішного функціонування структури загалом
	Обсяг трансформацій складових економічної системи протягом певного періоду, що мають на меті поліпшення засобів її функціонування
	Процес наближення фактичних значень величини валової доданої вартості окремих видів економічної діяльності або виробництв різного технологічного рівня до певних прогресивних значень
Сталий розвиток	Досягнення структури національної економіки, здатної забезпечити обсяг виробництва відповідно до внутрішніх потреб і вимог міжнародних ринків
	Сукупність заходів державної політики, спрямованих на зміну існуючих на певний час співвідношень між показниками соціально-економічного, демографічного, технологічного, регіонального розвитку з метою досягнення сталого функціонування економіки загалом на основі впровадження принципово нових видів економічної діяльності
	Процес формування структури під впливом економічних та екологічних трансформацій
	Результат регульованого державою (з чітким закріпленням цільових орієнтирів та механізмів реалізації у відповідних державних документах) повернення структури в умовно стійкий стан, що забезпечує якісно нову пропорцію елементів суспільного виробництва, за якої забезпечується стабільний розвиток економіки, її резистентність до зовнішніх і внутрішніх викликів
Інноваційно-промисловий	Низка кроків, що здійснюються на всіх рівнях національної економіки з метою створення конкурентоспроможних промислових комплексів
	Необхідний чинник виникнення позитивних структурних трансформацій з метою реалізації стратегічних пріоритетів розвитку країни, попередження диспропорцій, узгодження цілей суб'єктів господарювання та держави
	Спрямування структурних зрушень у позитивні структурні зміни з акцентом на запобігання негативним наслідкам структурних криз як чинника, що унеможливує ефективне існування поточної структури, активізацію економічної активності суб'єктів господарювання та системи зв'язків між видами економічної діяльності
	Формування сучасної обробної промисловості, що створить підґрунтя для структурної трансформації економічної системи

Джерело: складено за [1–9].

- Разумова Г. В. Підхід до оцінки регуляторної політики та її впливу на розвиток економіки. *Економічний простір*. 2019. № 142. С. 78–87. DOI: <https://doi.org/10.30838/P.E5.2224.260219.78.380>
- Галіцин В. К., Сулов О. П., Галіцина О. В., Самченко Н. К. Структурно-функціональний аналіз та моделювання розвитку економіки : монографія. Київ : КНЕУ, 2013. 377 с.
- Структурні зміни та економічний розвиток України : монографія / Геєць В. М., Шинкарук Л. В., Артьомова Т. І. та ін. Київ : Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2011. 696 с.
- Структурні перетворення в Україні: передумови модернізації економіки / за ред. Я. А. Жаліла. Київ : НІСД, 2012. 104 с.
- Богдан Т. Відбудова економіки: напрямки, важелі, інститути / Економічна правда. 25.04.2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/25/686208/>
- Резнікова Н. Яким насправді має бути план економічної відбудови України? / Тиждень. 22.04.2022. URL: <https://tyzhden.ua/iakym-naspravdi-maie-buty-plan-ekonomichnoi-vidbudovy-ukrainy-poisniuiut-ekonomisty/>
- Економічне відродження через індустріальний розвиток України / Власюк В., Максютя А., Поважнюк С., Желтяков Д. та ін. Харків : Повноколір. 2020. 432 с. URL: <https://www.expert.kiev.ua/Renaissance2020.pdf>

REFERENCES

- Bilobrova, T. O., and Bazavluk, N. H. "Haluzeva struktura ekonomiky yak peredumova formuvannia natsionalnoi konkurentospromozhnosti: mizhkrainovi porivniannia" [Branch Structure of the Economy as a Prerequisite for the Formation of National Competitiveness: Between Countries Comparisons]. *Naukovyi*

**Напрями реструктуризації національної економіки згідно з концепцією
Новітнього індустріального розвитку України**

Напрямок	Завдання	Очікувані результати
Подолання економічних деформацій, що перешкоджають створенню конкурентного середовища і вилучають ресурси з обробної промисловості	<ul style="list-style-type: none"> – Запобігання процесам тінізації та офшоризації економіки шляхом адміністративних заходів; – посилення відповідальності за фінансові порушення; – ліквідація тарифних деформацій 	<ul style="list-style-type: none"> – Додаткові бюджетні кошти для збільшення обсягу валової доданої вартості обробної промисловості; – вирівнювання умов конкуренції для промислових виробників, які сплачують податки
Створення умов для виробництва конкурентоспроможних промислових товарів, упровадження інноваційних технологій	<ul style="list-style-type: none"> – Упровадження новітніх виробництв в обробній промисловості; – збільшення обсягу інвестицій у реальний сектор економіки; – оновлення транспортної та енергетичної інфраструктури; – перепідготовка трудових ресурсів; – подолання нерівномірності соціально-економічного розвитку територій; – розширення повноважень об'єднаних територіальних громад 	<ul style="list-style-type: none"> – Зростання економічного потенціалу країни; – збільшення обсягу замовлень державного сектора; – активізація науково-дослідної та інноваційної діяльності; – поліпшення доступу до кредитних ресурсів; – підвищення конкурентоспроможності вітчизняних виробників; – збільшення рівня соціально-економічного розвитку територій на основі створення точок зростання
Формування інформаційної політики, що спрямована на зростання ділової активності	<ul style="list-style-type: none"> – Створення інформаційного поля щодо поширення концепції Новітнього індустріального розвитку; – формування в суспільстві нового сприйняття країни 	<ul style="list-style-type: none"> – Активізація спрямування інвестиційних ресурсів у вітчизняне виробництво промислових товарів та послуг; – сприяння працевлаштуванню економічно активного населення в Україні

Джерело: складено за [11].

visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli, no. 3 (2012): 28-31. <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/3207/1/Стаття%20Базавлук%20Білоброва.pdf>

Bohdan, T. "Vidbudova ekonomiky: napriamky, vazheli, instytuty" [Reconstruction of the Economy: Directions, Levers, Institutions]. *Ekonomichna pravda*. April 25, 2022. <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/25/686208/>

Halitsyn, V. K. et al. *Strukturno-funktsionalnyi analiz ta modeliuvannya rozvytku ekonomiky* [Structural and Functional Analysis and Modeling of Economic Development]. Kyiv: KNEU, 2013.

Heiets, V. M. et al. *Strukturni zminy ta ekonomichni rozvytok Ukrainy* [Structural Changes and Economic Development of Ukraine]. Kyiv: In-t ekonomiky ta prohnozuвання NAN Ukrainy, 2011.

Karintseva, O. I. *Restrukuryzatsiia natsionalnoi ekonomiky Ukrainy v umovakh staloho rozvytku* [Restructuring of the National Economy of Ukraine in Conditions of Sustainable Development]. Sumy: Universytetska knyha, 2018.

Kovalyova, O. V. "Strukturna polityky yak mekhanizm zdiisnennia transformatsii ekonomiky" [Structural Policy as a Mechanism for the Transformation of the Economy]. *Modern Economics*, no. 6 (2017): 85-93. <https://modcon.mnau.edu.ua/issue/6-2017/UKR/kovalyova.pdf>

Kramarev, H. V. *Teoretychni aspekty zabezpechennia staloho rozvytku promyslovosti Ukrainy* [Theoretical Aspects of Ensuring the Sustainable Development of Ukrainian Industry]. Kharkiv: FOP Liburkina L. M., 2020.

Razumova, H. V. "Pidkhid do otsinky rehuliatornoi polityky ta yii vplyvu na rozvytok ekonomiky" [Approach to Regulatory Policy evaluation and Its Effects on Economic Development]. *Ekonomichniy prostir*, no. 142 (2019): 78-87.

DOI: <https://doi.org/10.30838/PES.2224.260219.78.380>

Rieznikova, N. "Yakym naspravdi maie buty plan ekonomichnoi vidbudovy Ukrainy?" [What Should Be the Plan of Economic Reconstruction of Ukraine?]. *Tyzhden*. April 22, 2022. <https://tyzhden.ua/iakym-naspravdi-maie-buty-plan-ekonomichnoi-vidbudovy-ukrainy-poiasniuiut-ekonomisty/>

Strukturni peretvorennia v Ukraini: peredumovy modernizatsii ekonomiky [Structural Transformations in Ukraine: Prerequisites for Modernization of the Economy]. Kyiv: NISD, 2012.

Vlasiuk, V. et al. "Ekonomichne vidrodzhennia cherez industrialnyi rozvytok Ukrainy" [Economic Revival through the Industrial Development of Ukraine]. Kharkiv : Povnokolir. 2020. <https://www.expert.kiev.ua/Renaissance2020.pdf>